

Niks bijzonders

Analyse van Henk: een Laag boven Finland zorgt voor een warmtefront boven onze provincie, al zitten wij dan in een relatief Hoog. Zowel het laag (linksom de kern draaien met de vinger) als het Hoog (rechtsom de kern draaien met de vinger) laten - uiteraard - dezelfde windrichting zien: een noordwesten wind. De isobaren staan niet zo dicht bij elkaar, 493/400 - nou, als we in de open ruimte bij ons 2 Bft halen is dat veel. De lucht die aan wordt gevoerd is warm (immers: achter het warmtefront), maar het koelt later in de middag af door de nadering van de kern van het hoog. Een opmerkelijke weerkaart, maar geen echt mooi maalweer voor de molenaar. Als wij gaan lessen is het wel weer droog en klaart het op, dus koud hebben we het alvast niet. Oefenen met zeilen voorleggen gaat wel lukken, en misschien wat slingeren met de boel uit het werk. We zullen zien.

Het KNMI vindt er dit van: zaterdag overdag zijn er in de noordelijke helft wolkenvelden waar lokaal soms lichte regen uit valt. Elders is het droog en overwegend zonnig. De middagtemperatuur komt uit op 6 of 7°C. De wind is zwak, aan zee matig en komt in het noorden uit het noordwesten, in het zuiden uit het noordoosten. (Bron: KNMI)

Vragen over het huiswerk

Lezen H11: uitlezen

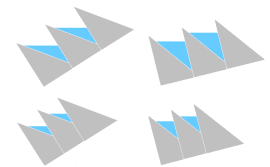
1. Welke zeilvoering kunnen we vandaag belast en welke onbelast toepassen?
2. Hoe heet de constructie onderaan de vijzel die *niet* aangeeft wat hij tegenhoudt?
3. Als je naast balken en takken ook fijnere materialen wilt tegenhouden, hoe doe je dat dan?
4. Welk onderdeel wordt in de vijzel geschroefd - het zit dicht bij de poldersloot?
5. Er zijn metalen versterkingen op de duigen getimmerd. Hoe heten die?
6. De vijzelbalk lagert in de lagerstoel. Hoe heet de balk waar die lagerstoel op staat?
7. Hoe heet de op de lagerstoel vastgewigde balk die er af kan als de vijzel er uit moet?
8. Laatst kwam een leerling bleekjes melden dat de koningspil verzakt was. De beet van de kammen klopte niet, het spul was centimeters verzakt. Gelukkig was er niets verkeerd gegaan. Wat is een logische verklaring, in de context van de les van vandaag die over de vijzel gaat?
9. Waarom blijft het voorste eind van de vijzelbalk vierkant?
10. Stel je hebt een grote molen en je wilt veel water verplaatsen. Moet je nu een grote of een kleine helling kiezen met een grote of een kleine spoed?
11. Wat is het gevaar van een houten vijzel met een kleine helling en een grote spoed?
12. De in de vijzelbalk bevestigde plankjes die samen een gang vormen worden op maar liefst 4 verschillende wijzen benoemd.. welke namen ken je? Welke is in Groningen gangbaar?
13. Hoe wordt het slagijzer bevestigd?
14. Waarom schenen en niet een ijzeren kraag?
15. Draait de ton mee met de vijzel bij een tonmolen, of draait de vijzel los in de ton?
16. Wij hebben op onze molen (van de Groote Polder) een lange vijzel. Die buigt dus makkelijk door. Hoe zorgde men er vroeger voor dat dat niet zo snel gebeurde?
17. Wat is de overbrengingsverhouding tussen gevluucht en vijzel?
18. Bij ons lagert de koningspil in een taatspot die in een wervelbalk zit. En die wervelbalk op zijn beurt draait op een balk. Hoe heet die balk?
19. We hebben zuidoostenwind. Er drijft een enorme onweersbui ten oosten van ons langs, op 2 km afstand. Wat gebeurt er nu met de wind?
20. Welke wind heeft weinig last van de dagelijkse gang?
21. Wat is het gevaar van een zuidoosten wind in de zomer?

Antwoorden bij de vragen over het huiswerk

Lezen H11: uitlezen

1. Welke zeilvoering kunnen we vandaag belast en welke onbelast toepassen?
Belast alles ervoor en onbelast twee of vier halve.
2. Hoe heet de constructie onderaan de vijzel die *niet* aangeeft wat hij tegenhoudt?
Het krooshek.
3. Als je naast balken en takken ook fijnere materialen wilt tegenhouden, hoe doe je dat dan?
Dit doe je door een balk voor het krooshek te laten drijven. Deze houdt dan bladeren, kroos en takjes tegen.
4. Welk onderdeel wordt in de vijzel geschroefd - het zit dicht bij de poldersloot?
Dat is het slagijzer.
5. Er zijn metalen versterkingen op de duigen getimmerd. Hoe heten die?
Dat zijn de (toepasselijk zo genoemde) spijkerbanden.
6. De vijzelbalk lagert in de lagerstoel. Hoe heet de balk waar die lagerstoel op staat?
Dat is het kalf (of ook wel: bovenkalf).
7. Hoe heet de op de lagerstoel vastgewigde balk die er af kan als de vijzel er uit moet?
Het hoofd.
8. Laatst kwam een leerling bleekjes melden dat de koningspil verzakt was. De beet van de kammen klopte niet, het spul was centimeters verzakt. Gelukkig was er niets verkeerd gegaan. Wat is een logische verklaring, in de context van de les van vandaag die over de vijzel gaat?
De vijzel stond uit het werk. Dan gaat de koningspil scheef staan en zakt daardoor een stukje naar beneden.
9. Waarom blijft het voorste eind van de vijzelbalk vierkant?
Dan past de spiegel van het vijzelwiel er keurig om.
10. Stel je hebt een grote molen en je wilt veel water verplaatsen. Moet je nu een grote of een kleine helling kiezen met een grote of een kleine spoed?
Dan kies je een kleine helling met een grote spoed.
11. Wat is het gevaar van een houten vijzel met een kleine helling en een grote spoed?
Die kan gaan doorhangen door het gewicht van het water.
12. De in de vijzelbalk bevestigde plankjes die samen een gang vormen worden op maar liefst 4 verschillende wijzen benoemd.. welke namen ken je? Welke is in Groningen gangbaar?
De duigen, de scheppen, de schoepen of - in Groningen - de lubben.

13. Hoe wordt het slagijzer bevestigd?
Dat wordt in de vijzelbalk geschroefd, er zit dus draad aan de onderkant.
14. Waarom schenen en niet een ijzeren kraag?
Kosten en makkelijker te vervangen als er eens wat stuk gaat.
15. Draait de ton mee met de vijzel bij een tonmolen, of draait de vijzel los in de ton?
De ton draait mee met de vijzel.
16. Wij hebben op onze molen (van de Groote Polder) een lange vijzel. Die buigt dus makkelijk door. Hoe zorgde men er vroeger voor dat dat niet zo snel gebeurde?
Door hem regelmatig te draaien. Dit werd vroeger in molenaarscontracten vaak opgenomen.
17. Wat is de overbrengingsverhouding tussen gevlucht en vijzel?
De overbrengingsverhouding van het gevlucht naar de vijzel bedraagt ruwweg 1:2, d.w.z. bij één omwenteling van het gevlucht gaat de vijzel tweemaal rond. Bij de molen van de Groote Polder is dat (makkelijk te onthouden) 1 : 2,34
18. Bij ons lagert de koningspil in een taatspot die in een wervelbalk zit. En die wervelbalk op zijn beurt draait op een balk. Hoe heet die balk?
Die heet het spilbalk, of ook wel gewoon "balk". Een balk is een horizontale, tamelijk forse balk. In de waterloop bij ons zitten er drie: dit spilbalk, het bovenbalk waar de lagerstoel op is bevestigd en het onderbalk waar de potbalk op lagert. In de presentatie van Lammert wordt de potbalk 'waterpeluw' genoemd.
19. We hebben zuidoostenwind. Er drijft een enorme onweersbui ten oosten van ons langs, op 2 km afstand. Wat gebeurt er nu met de wind?
De bui neemt zijn eigen wind mee, bij een enorme onweersbui is er zelfs grote kans op valwind. De wind lijkt uit de wolk te vallen en komt dus plots uit het oosten. Hij was zuidoost, dus de wind krimpt. Merk op dat de onweerswolk op de zuidoosten wind blijft wegdrijven. Nadat de bui is gepasseerd keert de wind bij de molen ook weer terug naar het zuidoosten. De molenaar legt de molen het best even stil en zet hem aan de bliksemafleider, mogelijk ook even de roe-ketting er op.
20. Welke wind heeft weinig last van de dagelijkse gang?
De oostenwind.
21. Wat is het gevaar van een zuidoosten wind in de zomer?
Onweershoek!

